

Η έννοια του χρόνου μέσα στην Εκκλησία

Πανιερωτάτου Μητροπολίτου Λεμεσού κ. Αθανασίου.

Είναι συνήθεια στους ανθρώπους να γιορτάζουν το τέλος του χρόνου και την έναρξη του επόμενου και να γίνονται διάφορες εορταστικές εκδηλώσεις.

Όλα αυτά είναι ωφέλιμα γιατί στη ζωή του ανθρώπου είναι καλό να υπάρχουν αυτές οι εκδηλώσεις ώστε να μην υπάρχει μονοτονία στη σημερινή ζωή.

Ωστόσο εμείς, ως μέλη της Εκκλησίας, πρέπει να βλέπουμε τα πράγματα ακριβώς μέσα στο πνεύμα της Εκκλησίας μας και να δούμε πως η Εκκλησία αποδέχεται και προσλαμβάνει αυτό το γεγονός του χρόνου.

Θα έπρεπε βέβαια, αν βλέπαμε τα πράγματα μέσα από την ανθρώπινη λογική μόνο και αν βλέπαμε τη ζωή μας μέσα στα περιθώρια αυτού του κόσμου και του παρόντος αιώνας, όταν περνά ένας χρόνος να είμαστε θλιμμένοι γιατί ο κάθε χρόνος που περνά κατεργάζεται πάνω μας το μυστήριο της φθοράς μας και του θανάτου μας, αφού είμαστε θνητά όντα και ο χρόνος μας είναι περιορισμένος.

Έτσι όταν χάνουμε χρόνο τότε για μας αυτό το γεγονός δεν θα έπρεπε να είναι τόσο χαρούμενο αλλά ένα γεγονός θλιβερό.

Όμως μέσα στην Εκκλησία συμβαίνει κάτι το παράδοξο. Όπως είπε ο Χριστός: «Εγώ είμαι η αρχή και το τέλος, το Α και το Ω», δηλαδή είναι το ίδιο πρόσωπο αυτός που ήρθε και αυτός που θα έρθει, έτσι και στην Εκκλησία γιορτάζουμε το πέρασμα του χρόνου και ταυτόχρονα γιορτάζουμε την έλευση του νέου χρόνου. Ακόμη και μέσα στα απλά λειτουργικά πλαίσια της Εκκλησίας μας, όπως στην ακολουθία του εσπερινού,

όταν δύει ο ήλιος μαζευόμαστε στο ναό και υμνούμε και ευχαριστούμε το Θεό διηγούμενοι τα μεγαλεία του Θεού και πως ο Θεός δημιούργησε τον κόσμο εκ του μηδενός με τόση σοφία και μεγαλοπρέπεια για τον άνθρωπο. Και την ίδια ώρα που ευχαριστούμε για τη δύση του ήλιου ταυτόχρονα δοξολογούμε και το Θεό διότι δεχόμαστε και την ανατολή της νέας ημέρας εφόσον γιορτάζουμε πλέον την έναρξη της επόμενης. Με το τροπάριο του εσπερινού «Φως ιλαρόν άγιας δόξης, αθανάτου Πατρός, ουρανού, αγίου, μάκαρος, Ιησού Χριστέ. Ελθόντες επί την ηλίου δύσιν, ιδόντες φως εσπερινόν, υμνούμεν Πατέρα, Υιόν και Άγιον Πνεύμα Θεόν...» οι άνθρωποι της Εκκλησίας βιώνουμε όχι μόνο την απλή ωρολογιακή δύση της ημέρας αλλά ταυτόχρονα βλέπουμε και προσδοκούμε και βιώνουμε την παρουσία του ιλαρού φωτός του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος στη ζωή μας. Δεν μας αφήνει δηλαδή η Εκκλησία να ζήσουμε αυτή την κατάθλιψη της απώλειας μίας μέρας αφού ταυτόχρονα μας δίνει την παρηγοριά της παρουσίας του Φωτός της Αγίας Τριάδος.

Όλη η ζωή της Εκκλησίας μας είναι μια ταυτόχρονη παρουσία δυο αντιθέτων φαινομενικά πραγμάτων. Εκεί που πεθαίνει κανείς βρίσκει την ανάσταση και τη ζωή, εκεί που στερείται βρίσκει πλούτο, εκεί που αγρυπνά βρίσκει πιο μεγάλη ξεκούραση, εκεί που νηστεύει βρίσκει την πιο μεγάλη ευχαρίστηση, εκεί που πτωχαίνει για το Χριστό γίνεται πλούσιος, όπου υπάρχει ο Χριστός το σκότος γίνεται φως και η κόλαση παράδεισος. Μπορούμε να παρομοιάσουμε και τη ζωή μας μέσα σ' αυτό τον κόσμο σαν ένα ταξίδι. Λέει ένας Άγιος «να ξέρεις ότι σ' αυτό τον κόσμο είσαι ένας διαβάτης, ένας περαστικός και όχι ένα πολίτης» και γνωρίζοντας ότι δεν είσαι μόνιμος σ' αυτό τον κόσμο τότε θα μπορέσεις να καταλάβεις πως θα αξιοποιήσεις τα γεγονότα του παρόντος κόσμου.

Αυτά δεν είναι για να μας πιάνει η κατάθλιψη, αυτό το γεγονός που εξελίσσεται σε ψυχική νόσο, αλλά ξεκινά πολλές φορές από πνευματικές αιτίες, ότι δηλαδή όλα γύρω μας φαίνονται μαύρα, τα πάντα γύρω μας μυρίζουν θάνατο και μοιάζουν σαν να μην έχουν νόημα. Και αυτό φαίνεται έντονα στους νέους, οι οποίοι δεν ευχαριστιούνται με τίποτα και δεν προσδοκούν τίποτα.

Η πραγματικότητα του σύγχρονου κόσμου είναι θλιβερή. Από παντού βομβαρδιζόμαστε με ειδήσεις οι οποίες είναι καταθλιπτικές και αυτό επιδρά άσχημα στην ψυχολογία μας έστω και υποσυνείδητα και

μας καλλιεργεί το φόβο για την πορεία μας μέσα στο χρόνο του κόσμου τούτου. Βέβαια βρίσκουμε τρόπο να ξεχνιόμαστε και να ξεγελούμε τον εαυτό μας, όμως στο βάθος της καρδιάς μας δεν είναι εύκολο να εισχωρήσουμε και να αλλάξουμε τα γεγονότα. Ακόμη ξέρουμε πως βαδίζουμε προς το τέλος και το τέλος είναι για όλους μας κάτι φοβερό. Για την εκκλησία όμως το τέλος δεν είναι καθόλου φοβερό αλλά είναι άκρως χαρούμενο και αισιόδοξο γιατί στο τέλος του χρόνου είναι ο ίδιος ο Χριστός. Κι όταν εμείς που ταξιδεύουμε μέσα σ' αυτό το χρόνο με τις ποικίλες τρικυμίες βλέπουμε στο τέλος του χρόνου και του δικού μας χρόνου αλλά και ολόκληρου του κόσμου τον ίδιο το Χριστό, τότε λαμβάνει το τέλος για μας μια μεγάλη ωφέλεια και χαρά.

Όταν κανείς στο τέλος του χρόνου δεν βλέπει το χάος, αλλά τον Κύριό μας τότε τα πάντα μεταμορφώνονται. Και είναι πολύ σπουδαίο το γεγονός ότι η Εκκλησία βλέπει την πορεία της ακριβώς μέσα στο χρόνο σαν ένα ευχάριστο ταξίδι το οποίο είναι μεν επικίνδυνο και πολύπλοκο, αλλά αποβλέποντας στο τέλος, λαμβάνει μεγάλη αισιοδοξία, αφού κανένα εμπόδιο δεν είναι δυνατό να μας σταματήσει. Στο Σύμβολο της πίστεως λέμε «Προσδοκώ Ανάστασιν νεκρών» δεν λέμε πιστεύω στην ανάσταση των νεκρών, αλλά την περιμένουμε με λαχτάρα γιατί είναι ένα γεγονός άκρως αισιόδοξο και ευχάριστο, δηλαδή η παρουσία του Χριστού στον κόσμο είναι το τέλος της Ιστορίας. Αυτό σημαίνει ότι δεν καταργεί την Εκκλησία ούτε εκμηδενίζει τον άνθρωπο, αλλά κατεξοχήν μας ολοκληρώνει γιατί η παρουσία του Χριστού στα έσχατα του χρόνου αποτελεί για την Εκκλησία την απαρχή της αιωνίου Βασιλείας του Θεού σ' αυτό τον κόσμο.

Όταν τελούμε τα μυστήρια της Εκκλησίας αρχίζουμε ευλογώντας τη Βασιλεία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Αυτόματα σαν να βρισκόμαστε σ' ένα άλλο πνευματικό χώρο, σε μια καινούρια κτήση, όπου τα πάντα παύουν. Όπως λέμε και στο Χερουβικό ύμνο «πάσαν την βιοτικήν αποθώμεθα μέριμναν», διότι βρισκόμαστε ενώπιον της Αγίας Τριάδος και εικονίζουμε τα Χερουβείμ και τα Σεραφείμ και τις ουράνιες δυνάμεις και μέσα στο χώρο όπου εκφράζεται η Εκκλησία που είναι κατεξοχήν το Μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας: Εκεί δεν μπορεί να μπει τίποτα αφού τα πάντα καταργούνται και ο χρόνος και ο χώρος και οι περιστάσεις εκμηδενίζονται και παραμένει μόνο η παρουσία του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος. Ένας

μοναχός αρχάριος την περίοδο των πνευματικών αγώνων τον έπνιγαν οι λογισμοί, κυρίως στην ψυχική σφαίρα, δηλαδή η ψυχή του δεχόταν τον πνιγμό των δαιμονικών προσβολών και έτσι η ζωή στο μοναστήρι του φαινόταν καταθλιπτική, δύσκολη και δεν υπήρχε διέξοδος αφού τα πάντα ήταν σκοτεινά μπροστά του, η ψυχική του διάθεση βρισκόταν σ' ένα πνευματικό σκοτάδι και μέσα σ' αυτό το σκοτάδι προσπαθούσε να προσευχηθεί και να βρει μία άκρη. Τότε ήταν η ακολουθία του εσπερινού. Έτσι όπως απεγνωσμένα πάλευε μέσα σ' αυτή τη θάλασσα των λογισμών και πρόφερε την ευχή τότε ο Θεός του έδωσε μία εμπειρία διά της θείας χάριτος. Τότε ακούγοντας τον ιερέα να αρχίζει τον εσπερινό λέγοντας «ευλογητός ο Θεός ημών πάντοτε νυν και αεί και εις τους αιώνες των αιώνων» τότε αυτή η φράση γι' αυτόν ήταν μία αποκάλυψη διότι διά της θείας χάριτος ο άνθρωπος γεύεται την πείρα της αιωνιότητας. Κατάλαβε διά της εμπειρίας ότι ο άνθρωπος ευρισκόμενος σε σχέση με το Θεό και ευλογώντας το Θεό επεκτείνεται εις τους αιώνες, γίνεται άπειρος και αυτός όπως ο Θεός. Και κάθε φράση που λέει, κάθε πράξη που κάνει και μόνο η στάση του και η παραμονή του σ' αυτό το χώρο τον πνευματικό επεκτείνεται στους αιώνες των αιώνων γιατί απευθύνεται προς το Θεό. Έτσι βγήκε από τη σκοτεινή ατμόσφαιρα που βρισκόταν σ' ένα πνευματικό φως και κατάλαβε ότι τα όρια της υπάρξεως του είναι ίσα με τα όρια της υπάρξεως του Θεού κατά χάρη. Μία αισιοδοξία κατέλαβε τη ψυχή του γιατί κατάλαβε την αίσθηση της νίκης του χρόνου. Η Εκκλησία δεν νικάται από τα γεγονότα του κόσμου αυτού και δεν φοβάται ότι και αν συμβαίνει, όχι γιατί έχει κοσμική δύναμη αφού δεν πρέπει να στηρίζεται η να ταυτίζεται με την κοσμική εξουσία αφού πρέπει να πορεύεται κατά μίμηση του Ιησού Χριστού. Επομένως δεν θέλει την κοσμική φαντασία αλλά θέλει αυτή την παρουσία του γεγονότος του Χριστού μέσα της. Αυτό είναι που καθιστά την Εκκλησία αήττητη, διότι πορεύεται διά του δρόμου του Χριστού και διά της χάριτος του Αγίου Πνεύματος. Έτσι κι εμείς, ζώντας μέσα στην Εκκλησία μεγαλώνουμε, προχωρούμε, τελειοποιούμεθα και έρχεται ώρα που η μητέρα Εκκλησία μας γεννά σ' ένα θείο τοκετό και μας παραδίδει στα χέρια του Βασιλέως Χριστού.

Επειδή κόσμος για τους πατέρες είναι το σαρκικό φρόνημα, τα πάθη και οι αμαρτίες, έτσι οι άνθρωποι της Εκκλησίας δεν είναι κόσμος ακόμη κι αν ζουν σ' αυτόν, είναι οι άνθρωποι για τους οποίους ο Χριστός

απέθανε. Επομένως επειδή είμαστε τέκνα του Θεού, και της Εκκλησίας, πρέπει να λέμε τα πράγματα ως έχουν και είμαστε άφρονες όταν πιστεύουμε πως θα ζήσουμε εδώ αιώνια. Βέβαια η Εκκλησία δεν μας βουλιάζει στην απελπισία αλλά μας βγάζει πιο πάνω από ό,τι είμαστε προηγουμένως. Μας διδάσκει πως εμείς δεν είμαστε πλασμένοι γι' αυτό τον κόσμο, αλλά υπάρχει ένας άλλος του οποίου είμαστε πολίτες. Είναι μία απάτη να ξεγελιόμαστε από τα ωραία που βλέπουμε γύρω μας και να ξεχνούμε ότι υπάρχει κάτι πιο ωραίο και ουσιαστικό από τα ωραία του παρόντος κόσμου. Γιατί αν μείνουμε στον επίγειο αυτό κόσμο κλείνουμε τον εαυτό μας σ' ένα πνευματικό θάνατο, ενώ αν βγούμε έξω από τα όρια του παρόντος τότε μπορούμε να αναπνέουμε το οξυγόνο της ουράνιας Βασιλείας του Θεού.

Ο Χριστός μας απηύθυνε το λόγο του σ' ένα σύγχρονο Άγιο, τον Άγιο Σιλουανό: «κράτα το νου σου στον Άδη και μην απελπίζεσαι» Αυτός είναι ο λόγος του Θεού, ιδιαίτερα σήμερα. Δηλαδή κράτα τον εαυτό σου μέσα στον Άδη, μη φοβάσαι τον Άδη, άσε τον εαυτό σου εκεί γιατί εκεί είναι το όριο, είναι το έσχατο όριο της απώλειας, της αβύσσου. Κράτησε όμως μόνο ένα σχοινί, μην απελπίζεσαι, να έχεις την ελπίδα σου στο Χριστό. Έτσι λοιπόν η πορεία μας, η ζωή μας, ο κόπος στη ζωή μας με τις θλίψεις παίρνει ενίσχυση από το λόγο του Θεού. Και το πέρασμα του χρόνου, το πέρασμα των ημερών, το τελείωμα της ζωής μας και του χρόνου μας και η έναρξη του άλλου χρόνου φορτίζεται μόνο με την ελπίδα στο Θεό. Το «μην απελπίζεσαι, αλλά να έχεις την ελπίδα σου σε Μένα» σημαίνει, μη φοβάσαι γιατί εγώ νίκησα το χρόνο και μαζί με το χρόνο νίκησα και τις περιστάσεις του χρόνου, νίκησα και τα γεγονότα του χρόνου και οτιδήποτε υπήρξε σ' αυτό το χρόνο» διότι όλα αυτά είναι μη μένοντα. Όλα εκμηδενίζονται όταν ο άνθρωπος έρθει στο χώρο της αιωνίου Βασιλείας του Θεού. Οι Άγιοι, έζησαν και ζουν την εμπειρία αυτή και ξέρουν ότι το να ακολουθεί κανείς τον Χριστό σημαίνει αυτή τη μαρτυρική οδό διά μέσου του Σταυρού, και του θανάτου στον παρόντα κόσμο και όχι σε φανταστικούς κόσμους και εν συνέχεια στη μετοχή τους αιώνια πλέον στην ανάσταση του Χριστού.

(απόσπασμα απομαγνητοφωνημένης ομιλίας)

Πηγή: περιοδικό «Παράκληση»

<http://isagiastriados.com>